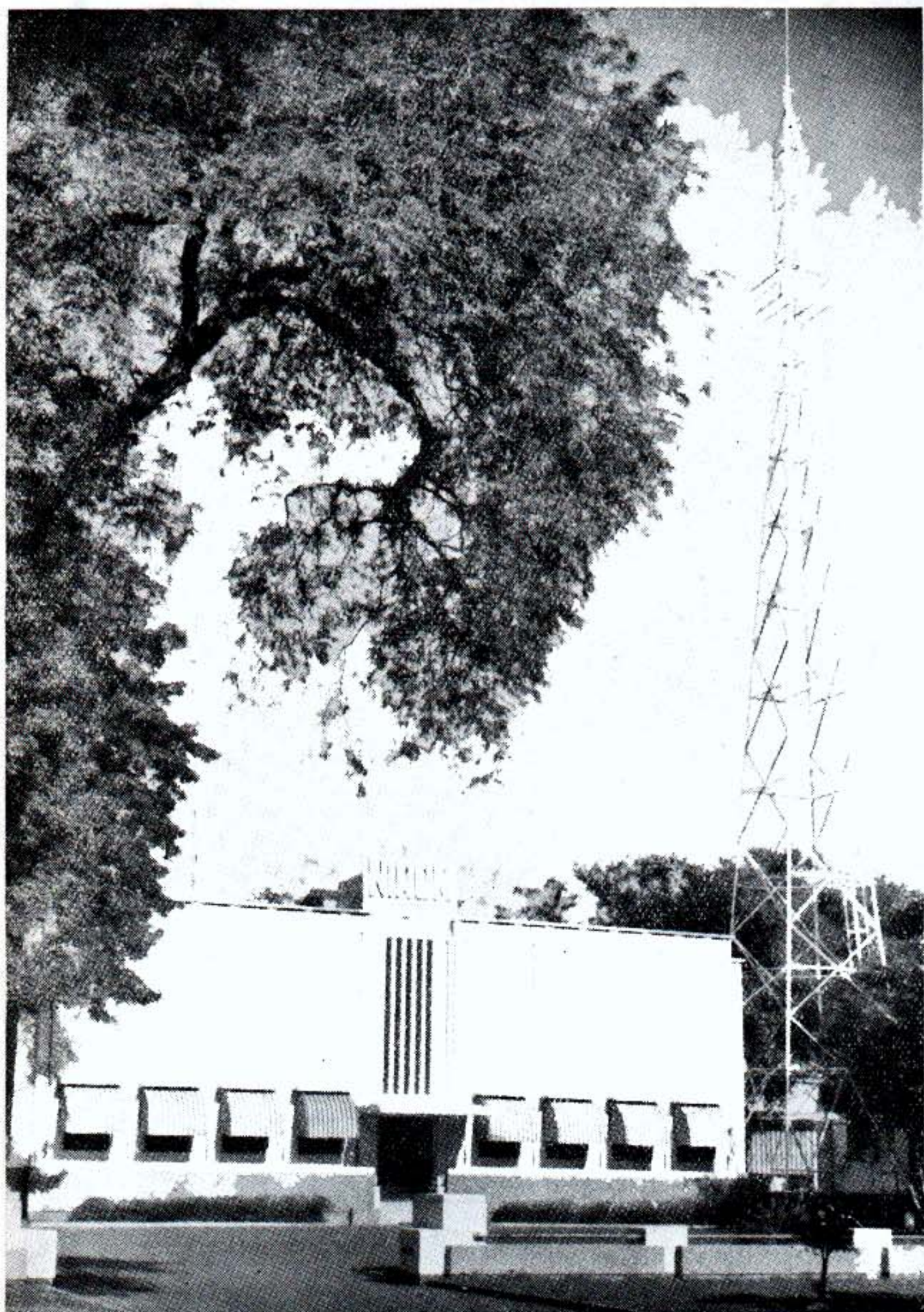


NIROM'S EERSTE LUSTRUM



Op Zaterdag 1 April zal het vijf jaar geleden zijn, dat de Nirom haar taak als officieel geconcessioneerd omroeplichaam in Nederlandsch-Indië aanving. Nadat haar de vergunning tot oprichting van een omroepbedrijf in deze gewesten was verstrekt, rustte op de Nirom de verplichting, uiterlijk 1 April 1934 met de haar opgelegde taak een aanvang te maken. Er bestond niet de minste ervaring op omroeptechnisch gebied in eenig ander tropenland met een uitgestrektheid als Nederlandsch-Indië en zodoende had het pasgeboren omroepinstituut het geenszins gemakkelijk: technisch moest de zaak geheel proefondervindelijk opgebouwd worden, waarbij iedere kans ter navolging van voorbeelden van anderen ten eenen male ontbrak. Aanvankelijk werd van de premisse uitgegaan, dat één, of hoogstens twee sterke Archipelzenders geheel Indië zouden kunnen bestrijken en dus bedienen van omroepstof met gebruikmaking van de ultrakorte golf. Hoogere golflengten, boven de 200 meter, waren voor

de tropen volkomen onbruikbaar, omdat hierbij de luchtstoringen een behoorlijke radio-ontvangst absoluut onmogelijk maakten.

Zouden deze tropische storingen niet bestaan, dan had direct het allergrootste probleem, dat van de fading, bij het gebruik van korte golflengten, vermeden kunnen worden. Bij de langere golven komt nl. geen fading voor en evenmin de zoo beruchte z.g. „dooide zônes”, waar een goede radio-ontvangst uitgesloten is.

Reeds langen tijd voordat de Nirom officieel de haar opgelegde taak aanvaardde stond te Tandjong Priok een sterke zender voor proefnemingen opgesteld. Van April tot October 1931 kon men dezen zender gedurende eenige uren per dag beluisteren. Deze zender bestaat nog, alhoewel geheel omgebouwd en bevindt zich thans te Soerabaia; hij maakt deel uit van het groote Nirom-zendernet en is „gericht” op de Groote Oost.

Na de vele experimenteele uitzendingen, die te Tandjong Priok plaats hadden, bleek spoedig, dat de bediening van dit land met zijn enorme uitgestrektheid met één of twee zenders onmogelijk zou zijn. Daar zat de Nirom met haar concessie. Hoe volkomen de technici van den oorspronkelijken opzet zijn afgeweken hebben de afgelopen vijf jaren wel bewezen. Op het oogenblik heeft de Nirom zegge en schrijve 28 zenders in bedrijf, die met elkaar verbonden zijn door 1800 km bovengrondsche telefoonlijnen. Het behoeft dus geenszins verwondering te wekken, dat de technische zijde van het bedrijf jaarlijks zeker het tienvoudige vordert van het bedrag, waarmede bij den oorspronkelijken opzet der concessie werd rekening gehouden. Hiertegenover staat echter de snellere stijging van het aantal luisteraars, want ware zulks niet het geval geweest, dan zou de luisterbijdrage nog in geen jaren van 3 gulden tot f 1.25 per maand zijn terug gebracht.

Alhoewel zij, die speciaal voor de Nirom uit Nederland naar Indië werden gezonden, vóór hun vertrek uit het moederland bij de diverse omroepbedrijven aldaar vrij in- en uit konden lopen, bleek na aankomst in dit land maar al te ras, dat van de in Nederland opgedane kennis slechts een klein percentage in Indië in praktijk kon worden gebracht. Verreweg het grootste gedeelte van het bij de Nirom werkzame personeel is in Indië aangenomen.

- Links: het moderne Nirom-gebouw te Batavia.
- Onder: het Nirom-gebouw tot April 1938.





Aanvankelijk zag de Nirom bij haar oprichting technisch geen mogelijkheid, de toen in de lucht zijnde vier zenders vanuit één centraal punt te bedienen. Den Soerabaia-zender via Semarang vanuit Batavia over een telefoonlijn van 800 km van omroepstof te voorzien, achtte men zoo niet voor altijd, dan toch in ieder geval voor het oogenblik uitgesloten. Vandaar, dat er geen andere weg open bleef dan zoowel Batavia als Soerabaia een volledig eigen programma te laten verzorgen. Dat de kosten, hieraan verbonden, niet gering waren, laat zich denken. Die kosten werden van maand tot maand hooger. Alles ging dubbel op en het werd der omroepleiding duidelijk, dat zeer spoedig de keuze moest worden gedaan tusschen één centraal programma met alle voordeelen van dien (een snellen opbouw en uitbreiding, de leiding in één hand) of een in tweeën gesplitst bedrijf, als het ware twee kleine omroepjes op zichzelf.

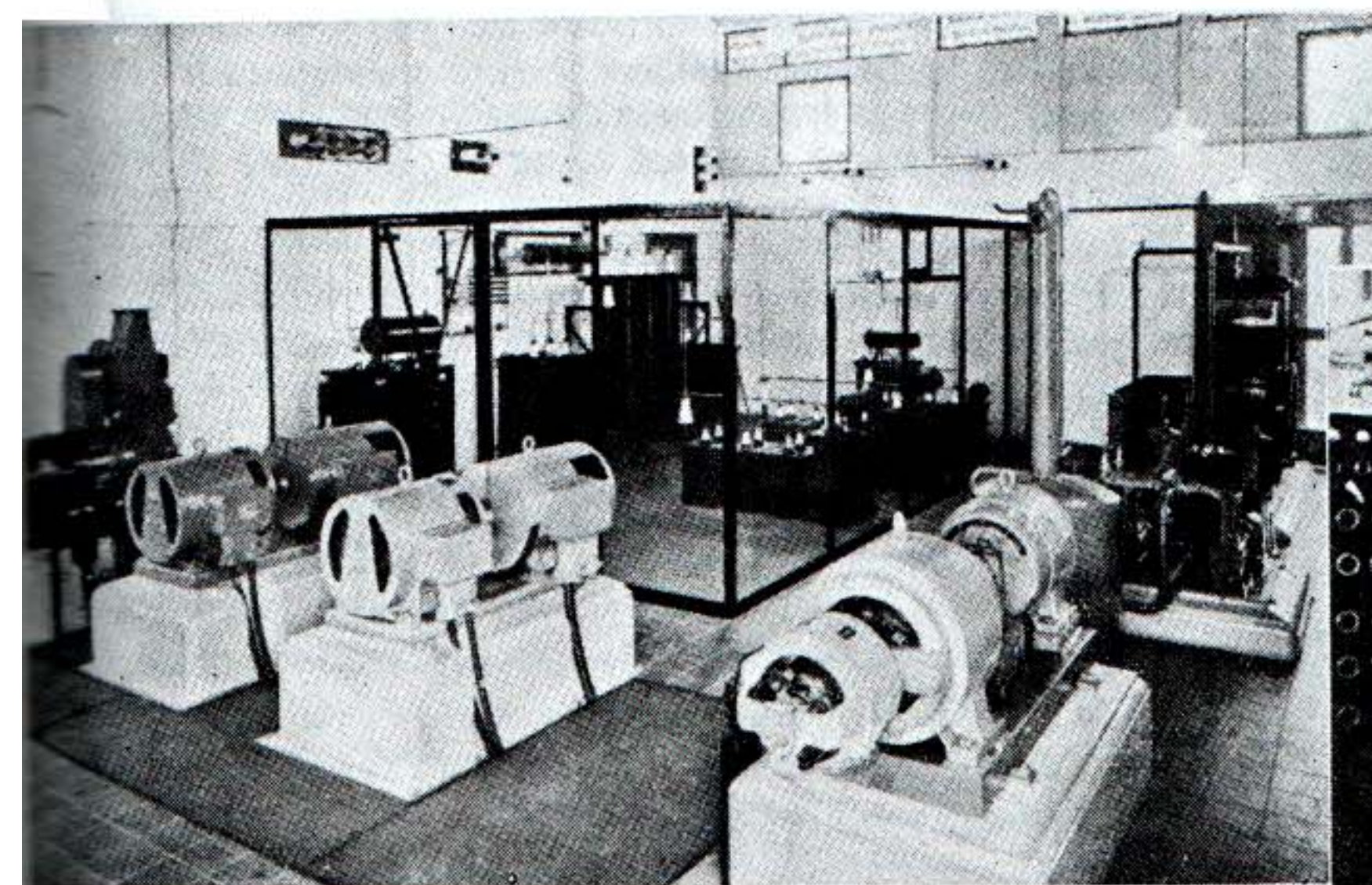
Ondertusschen had de technische dienst in samenwerking met den P.T.T.-dienst ook niet stil gezeten en wist men de kwaliteit der telefoonlijnen, die de omroepstof hadden over te brengen, aanmerkelijk te verbeteren, ook over zeer lange afstanden.

Het aantal luistervergunningen bedroeg medio 1935 ongeveer 15000 en uit de bijdragen van deze luisteraars zouden nimmer twee bloeiende Westersche programma's bestaansmogelijkheid kunnen putten. Zoo geraakte men tot het plan van één centralen Westerschen omroep met Batavia als hoofdstation. Natuurlijk was tegenstand van Oost-Java te verwachten en die is inderdaad niet uitgebleven. Oost-Java voelde zich misdeeld ten opzichte van West-Java en wilde liever een klein eigen programma uitzenden dan een grooter opgezet centraal programma toegezonden te krijgen uit West-Java. Ook Midden-Java kwam met zijn bezwaren. Semarang, bediend vanuit Soerabaia....

● Boven: het kinderkoor onder leiding van den heer Danckaerts dat iederen Vrijdag in de Batavia-studio zingt.

● Rechts: de gevierde Pikler Band uit Soerabaia, die van uit „Cercle Hellendoorn" dansmuziek uitzendt.

● Rechts: een Bandoengsche groep van de Oostersche muziek programma's.



● Boven: de electromotoren en de koel-installatie van de groote Nirom-zender te Tandjong Priok.
● Rechts: in de contrôle-kamer te Tandjong Priok.